

32001L0055

7.8.2001

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 212/12

SMERNICA RADY 2001/55/ES

z 20. júla 2001

o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prlívu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej body 2 písm. a) a b) článku 63,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽²⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽³⁾,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre regióny ⁽⁴⁾,

keďže:

- (1) Príprava spoločnej azylovej politiky, vrátane spoločných európskych dohôd, týkajúcich sa azylu je neoddeliteľnou súčasťou cieľa Európskej únie postupne vytvoriť priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti otvorený pre tých, ktorí sú okolnosťami donútení hľadať ochranu v Európskej únii.
- (2) Prípady hromadného prílivu vysídlených osôb, ktoré sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny pôvodu, boli v Európe za posledné roky rozsiahlejšie. V týchto prípadoch môže byť nevyhnutné vytvoriť mimoriadne plány na poskytovanie okamžitej dočasnej ochrany týmto osobám.
- (3) V záveroch týkajúcich sa osôb vysídlených v dôsledku konfliktu v bývalej Juhoslávii, ktoré prijali ministri zodpovední za prisťahovalectvo na zasadnutí v Londýne 30. novembra a 1. decembra 1992 a v Kodani 1. a 2. júna 1993, vyjadrili členské štáty svoj záujem o situáciu vysídlených.
- (4) 25. septembra 1995 prijala Rada rezolúciu o zdieľaní bremena so zreteľom na prijímanie a pobyt vysídlených na dočasnom základe ⁽⁵⁾ a 4. marca 1996 prijala

rozhodnutie 96/198/SVV o ostražitom a výnimočnom postupe so zreteľom na prijímanie a pobyt vysídlených na dočasnom základe ⁽⁶⁾.

- (5) Akčný plán Rady a Komisie z 3. decembra 1998 ⁽⁷⁾ stanovuje v súlade s Amsterdamskou zmluvou rýchle prijatie minimálnych štandardov na poskytovanie dočasnej ochrany vysídlencom z tretích krajín, ktorí sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny pôvodu, a opatrenia presadzujúce rovnováhu úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní a znášaní dôsledkov prijatia vysídlených.
- (6) 27. mája 1999 prijala Rada závery o vysídlených z Kosova. Tieto závery vyzývajú Komisiu a členské štáty, aby sa poučili zo svojej reakcie na kosovskú krízu pri stanovovaní opatrení v súlade so zmluvou.
- (7) Európska rada na svojom mimoriadnom zasadnutí v Tampere 15. a 16. októbra 1999 uznala potrebu dosiahnuť dohodu v otázke dočasnej ochrany vysídlených na základe solidarity medzi členskými štátmi.
- (8) Je preto nevyhnutné ustanoviť minimálne štandardy pre poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílivu vysídlených osôb a prijať opatrenia na podporu rovnováhy úsilia vynaloženého členskými štátmi pri prijímaní a znášaní dôsledkov prijatia takýchto osôb.
- (9) Tieto štandardy a opatrenia sú prepojené a vzájomne závislé z dôvodu efektívnosti, súdržnosti a solidarity a majú za cieľ predovšetkým odvrátiť riziko druhotných presunov. Z tohto dôvodu by mali byť ustanovené ako samostatný právny nástroj.
- (10) Táto dočasná ochrana má byť kompatibilná s medzinárodnými záväzkami členských štátov, ktoré sa týkajú utečencov. Nesmie predovšetkým prejudikovať uznanie právneho postavenia utečenca podľa Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 o právnom postavení utečencov v znení Newyorského protokolu z 31. januára 1967, ktorý ratifikovali všetky členské štáty.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 311 E, 31.10.2000, s. 251.

⁽²⁾ Stanovisko doručené 13. marca 2001 (ešte neuvyverejnené v úradnom vestníku).

⁽³⁾ Ú. v. ES C 155, 29.5.2001, s. 21.

⁽⁴⁾ Stanovisko doručené 13. júna 2001 (ešte neuvyverejnené v úradnom vestníku).

⁽⁵⁾ Ú. v. ES C 262, 7.10.1995, s. 1.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 63, 13.3.1996, s. 10.

⁽⁷⁾ Ú. v. ES C 19, 20.1.1999, s. 1.

- (11) Mandát Vysokého komisára OSN pre utečencov vo vzťahu k utečencom a iným osobám, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, sa má rešpektovať a má sa uplatňovať deklarácia č. 17, ktorá tvorí prílohu Záverečného aktu k Amsterdamskej zmluve k článku 63 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, ktorý stanovuje iniciovanie konzultácií s Vysokým komisárom OSN pre utečencov a inými relevantnými medzinárodnými organizáciami o veciach súvisiacich s azylovou politikou.
- (12) Zo samotnej podstaty minimálnych štandardov vyplýva, že členské štáty majú právomoc zaviesť alebo zachovať priaznivejšie ustanovenia pre osoby požívajúce dočasnú ochranu v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb.
- (13) Vzhľadom na výnimočný charakter ustanovení, ktoré stanovuje táto smernica na účely riešenia hromadného prílevu alebo bezprostredne hroziaceho hromadného prílevu vysídlených osôb z tretích krajín, ktorí sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny pôvodu, má byť poskytnutá ochrana obmedzeného trvania.
- (14) Skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb, sa má stanoviť v rozhodnutí rady, ktoré má byť záväzné vo všetkých členských štátoch vo vzťahu k vysídleným osobám, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie. Takisto je potrebné stanoviť podmienky pre skončenie platnosti takéhoto rozhodnutia.
- (15) Je potrebné určiť povinnosti členských štátov pokiaľ ide o podmienky prijatia a pobytu osôb požívajúcich dočasnú ochranu v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb. Tieto povinnosti majú byť spravodlivé a majú poskytovať primeranú úroveň ochrany pre osoby, ktorých sa to týka.
- (16) Pokiaľ ide o zaobchádzanie s osobami požívajúcimi dočasnú ochranu podľa tejto smernice, členské štáty sú viazané povinnosťami podľa právnych nástrojov medzinárodného práva, ktorých zmluvnými stranami sú a ktoré zakazujú diskrimináciu.
- (17) Členské štáty majú v spoľu s Komisiou uplatňovať primerané opatrenia tak, aby sa pri spracovaní osobných údajov rešpektovali štandardy ochrany smernice 95/46/ES Európskeho parlamentu a Rady z 24. októbra 1995 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov a voľný pohyb takýchto údajov ⁽¹⁾.
- (18) Je potrebné stanoviť pravidlá, ktoré budú upravovať prístup k azylovému konaniu v súvislosti s dočasnou ochranou vysídlených osôb v prípade ich hromadného prílevu, v súlade s medzinárodnými záväzkami členských štátov a so zmluvou.
- (19) Má sa vypracovať ustanovenie o zásadách a opatreniach upravujúcich návrat do krajiny pôvodu a opatrenia, ktoré majú členské štáty prijať vo vzťahu k osobám, ktorých dočasná ochrana sa skončila.
- (20) Má sa vypracovať ustanovenie pre mechanizmus solidarity, ktorého zámerom je prispieť k dosiahnutiu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní a znášaní dôsledkov prijatia vysídlených osôb v prípade hromadného prílevu. Tento mechanizmus má pozostávať z dvoch zložiek. Prvá zložka je finančná a druhá sa týka samotného prijatia osôb v členských štátoch.
- (21) Realizáciu dočasnej ochrany má sprevádzať administratívna spolupráca medzi členskými štátmi v spolupráci s Komisiou.
- (22) Je nevyhnutné určiť kritériá na vylúčenie určitých osôb z dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb.
- (23) Ciele navrhovaného postupu, konkrétne stanovenie minimálnych štandardov pre poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a opatrenia na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní a znášaní dôsledkov prijatia takýchto osôb nemôžu uspokojivo dosiahnuť členské štáty, a pretože z dôvodu rozsahu alebo pôsobnosti navrhovaného postupu je ich možné ľahšie dosiahnuť na úrovni spoločenstva, môže spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality, ako je stanovená v tomto článku, nevychádza táto smernica nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov.
- (24) V súlade s článkom 3 protokolu o stanovisku Spojeného kráľovstva a Írska, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podalo Spojené kráľovstvo oznámenie listom z 27. septembra 2000 o svojom želaní zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tejto smernice.
- (25) Podľa článku 1 zmieneného protokolu sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice. V dôsledku toho a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa ustanovenia tejto smernice na Írsko nevzťahujú.
- (26) V súlade s článkami 1 a 2 protokolu o stanovisku Dánska, ktorý tvorí prílohu Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, a preto ňou nie je viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu,

(¹) Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Cieľom tejto smernice je stanoviť minimálne štandardy pre poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prírlevu vysídlených osôb z tretích krajín, ktoré sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny pôvodu, a podporovať rovnováhu úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní a znášaní dôsledkov prijatia takýchto osôb.

Článok 2

Na účely tejto smernice:

- a) „dočasná ochrana“ je postup výnimočného charakteru na to, aby v prípade hromadného prírlevu alebo bezprostredne hroziaceho hromadného prírlevu vysídlených osôb z tretích krajín, ktoré sa nemôžu vrátiť do svojej krajiny pôvodu, bola takýmto osobám poskytnutá okamžitá a dočasná ochrana, najmä ak existuje riziko, že azylový systém nebude schopný zvládnuť takýto prírlev bez nepriaznivých účinkov na jeho efektívne fungovanie, v záujme osôb, ktorých sa to týka a ostatných osôb, ktoré žiadajú o ochranu;
- b) „Ženevský dohovor“ je dohovor z 28. júla 1951 o právnom postavení utečencov v znení Newyorského protokolu z 31. januára 1967;
- c) „vysídlené osoby“ sú štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti, ktoré museli opustiť svoju krajinu alebo región, alebo boli evakuované, najmä v reakcii na výzvu medzinárodných organizácií, a nemôžu sa vrátiť do bezpečných a stabilných podmienok kvôli situácii pretrvávajúcej v tejto krajine, ktoré môžu spadať do rámca pôsobnosti článku 1A Ženevského dohovoru alebo iných medzinárodných alebo vnútroštátnych právnych nástrojov poskytujúcich medzinárodnú ochranu, a to najmä:
 - i) osoby, ktoré ušli z oblastí ozbrojeného konfliktu alebo endemického násillia;
 - ii) osoby vo vážnom ohrození systematického alebo všeobecného porušovania ich ľudských práv, alebo ktoré sa stali obeťami takéhoto porušovania;
- d) „hromadný prírlev“ je príchod veľkého počtu vysídlených osôb do Spoločenstva, ktoré pochádzajú z určitej krajiny alebo zemepisnej oblasti, bez ohľadu na to, či prídu do spoločenstva spontánne alebo im bola poskytnutá pomoc, napríklad prostredníctvom programu evakuácie;
- e) „utečenci“ sú štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti v zmysle článku 1A Ženevského dohovoru;

- f) „neplnoletí bez sprievodu“ sú štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti mladšie ako osemnásť rokov, ktoré vstúpia na územie členských štátov bez sprievodu dospeljej osoby, ktorá je za nich zodpovedná podľa zákona alebo zvyku dovtedy, kým nie sú právoplatne odovzdané do starostlivosti takejto osoby, alebo nepplnoletých, ktorí ostanú bez sprievodu po tom, ako vstúpili na územie členských štátov;
- g) „povolenie na pobyt“ je akékoľvek povolenie alebo oprávnenie vydané orgánmi členského štátu, ktoré má formu stanovenú právnym poriadkom tohto štátu a ktoré umožňuje štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti bývať na jeho území;
- h) „živitel“ je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý požíva dočasnú ochranu v členskom štáte v súlade s rozhodnutím prijatým podľa článku 5 a ktorý chce zlúčiť členov svojej rodiny.

Článok 3

1. Dočasná ochrana neprejudikuje priznanie právneho postavenia utečenca podľa Ženevského dohovoru.
2. Členské štáty uplatnia dočasnú ochranu pri náležitom rešpektovaní ľudských práv a základných slobôd a svojich záväzkov týkajúcich sa zákazu núteného vrátenia jednotlivca do krajiny (princíp non-refoulement).
3. Ustanovenie, realizácia a skončenie dočasnej ochrany je predmetom pravidelných konzultácií s Úradom Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) a inými relevantnými medzinárodnými organizáciami.
4. Táto smernica sa nevzťahuje na osoby, ktorým bola poskytnutá dočasná ochrana predtým, ako nadobudla platnosť.
5. Táto smernica neovplyvní výhradné právo členských štátov prijať alebo ponechať si priaznivejšie podmienky pre osoby, na ktoré sa vzťahuje dočasná ochrana.

KAPITOLA II

Trvanie a realizácia dočasnej ochrany

Článok 4

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6, dočasná ochrana trvá jeden rok. Pokiaľ sa neskončí podľa podmienok článku 6 ods. 1 písm. b), môže sa automaticky predlžovať o šesť mesiacov, najdlhšie o jeden rok.
2. Ak pretrvávajú dôvody na dočasnú ochranu, môže Rada rozhodnúť kvalifikovanou väčšinou na návrh Komisie, ktorá tiež preskúma každú žiadosť členského štátu o to, aby predložila návrh Rade na predĺženie tejto dočasnej ochrany až o jeden rok.

Článok 5

1. Skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlencom sa stanoví v rozhodnutí Rady, prijatom kvalifikovanou väčšinou na návrh Komisie, ktorá tiež preskúma každú žiadosť členského štátu, aby predložila návrh Rade.

2. Návrh Komisie obsahuje prinajmenšom:

- a) popis špecifických skupín osôb, na ktoré sa bude vzťahovať dočasná ochrana;
- b) dátum, kedy dočasná ochrana nadobudne účinnosť;
- c) odhad rozsahu pohybu vysídlených osôb.

3. Rozhodnutím Rady sa vo všetkých členských štátoch v súlade s ustanoveniami tejto smernice zavedie dočasná ochrana pre vysídlené osoby, na ktoré sa vzťahuje. Rozhodnutie obsahuje prinajmenšom:

- a) popis špecifických skupín osôb, na ktoré vzťahuje dočasná ochrana;
- b) dátum, kedy dočasná ochrana nadobudne účinnosť;
- c) informácie od členských štátov o ich kapacite pre prijatie;
- d) informácie od Komisie, UNHCR a ďalších relevantných medzinárodných organizácií.

4. Rozhodnutie Rady bude založené na:

- a) preskúmaní situácie a rozsahu pohybu vysídlených osôb;
- b) posúdení vhodnosti zavedenia dočasnej ochrany, o zreteľom na možnosť poskytnutia pomoci v núdzi a postup na základe takýchto opatrení alebo neprimeranosť takýchto opatrení;
- c) informáciách získaných od členských štátov, Komisie, UNHCR a ďalších relevantných medzinárodných organizácií.

5. O rozhodnutí Rady bude informovaný Európsky parlament.

Článok 6

1. Dočasná ochrana sa skončí:

- a) keď uplynie jej maximálna lehota; alebo
- b) kedykoľvek na základe rozhodnutia Rady prijatého kvalifikovanou väčšinou na návrh Komisie, ktorá tiež preskúma každú žiadosť členského štátu, aby predložila Rade návrh.

2. Rozhodnutie Rady sa zakladá na zistení skutočnosti, že situácia v krajine pôvodu je taká, že umožňuje bezpečný a trvalý návrat osôb, ktorým bola poskytnutá dočasná ochrana, pri náležitom rešpektovaní ľudských práv a základných slobôd a záväzkov členských štátov týkajúcich sa zákazu núteného vrátenia jednotlivca do krajiny (princíp non-refoulement). Európsky parlament bude informovaný o rozhodnutí Rady.

Článok 7

1. Členské štáty môžu rozšíriť dočasnú ochranu stanovenú v tejto smernici na ďalšie skupiny vysídlených osôb okrem tých, ktoré sú uvedené v článku 5 rozhodnutia Rady, keď boli tieto osoby vysídlené z rovnakých dôvodov a z rovnakej krajiny pôvodu alebo regiónu. Členské štáty o tom bezodkladne informujú Radu a Komisiu.

2. Ustanovenia článkov 24, 25 a 26 sa nebudú vzťahovať na využitie možnosti uvedenej v odseku 1, s výnimkou štrukturálnej podpory obsiahnutej v Európskom fonde pre utečencov zriadenom rozhodnutím Rady 2000/596/ES ⁽¹⁾ podľa podmienok stanovených v tomto rozhodnutí.

KAPITOLA III

Povinnosti členských štátov voči osobám požívajúcim dočasnú ochranu

Článok 8

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia na to, aby osobám požívajúcim dočasnú ochranu bolo poskytnuté povolenie na pobyt počas celého obdobia trvania ochrany. Na tento účel budú vydané doklady alebo iné rovnocenné potvrdenia.

2. Bez ohľadu na dĺžku platnosti povolení na pobyt uvedených v odseku 1, zaobchádzanie s osobami, požívajúcimi dočasnú ochranu, ktoré zaručujú členské štáty, nesmie byť menej priaznivé ako zaobchádzanie stanovené v článkoch 9 až 16.

3. Ak to bude nevyhnutné, členské štáty zabezpečia osobám, ktoré majú byť prijaté na ich územie s cieľom dočasnej ochrany všetky náležitosti potrebné na získanie vyžadovaných víz, vrátane tranzitných víz. Vzhľadom na naliehavosť situácie musia byť formality obmedzené na minimum. Víza majú byť bezplatné alebo za minimálny poplatok.

Článok 9

Členské štáty poskytnú osobám požívajúcim dočasnú ochranu doklad v jazyku, ktorému pravdepodobne rozumejú, a v ktorom sú zrozumiteľne vysvetlené všetky ustanovenia súvisiace s poskytnutím dočasnej ochrany, ktoré sa ich týkajú.

Článok 10

S cieľom účinného uplatňovania rozhodnutia Rady uvedeného v článku 5, členské štáty zaevidujú osobné údaje uvedené v bode a) prílohy II, ktoré sa týkajú osôb požívajúcich dočasnú ochranu na ich území.

⁽¹⁾ Ú. v. L 252, 6.10.2000, s. 12.

Článok 11

Členský štát prijme späť na svoje územie osobu požívajúcu dočasnú ochranu v prípade, ak zmienená osoba zostane alebo sa snaží o nepovolený vstup na územie iného členského štátu počas obdobia, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie rady uvedené v článku 5. Členské štáty môžu na základe dvojstrannej dohody rozhodnúť o tom, že tento článok sa nebude uplatňovať.

Článok 12

Členské štáty povolia osobám požívajúcim dočasnú ochranu, aby sa v období trvania dočasnej ochrany zamestnali alebo vykonávali samostatnú zárobkovú činnosť, a to v súlade s pravidlami uplatniteľnými na danú profesiu a aby sa zapojili aj do takých činností ako vzdelávanie pre dospelých, odborné školenia a prax na pracovisku. Z dôvodu zásad politiky trhu práce môžu členské štáty uprednostniť občanov štátov Európskej únie, občanov štátov, ktoré sú viazané Dohodou o Európskom hospodárskom priestore a takisto štátnych príslušníkov tretích krajín s legálnym pobytom, ktorí poberajú dávky v nezamestnanosti. Použije sa všeobecné právo platné v členských štátoch uplatniteľné na odmeňovanie, prístup k systémom sociálneho zabezpečenia činností v zamestnaneckom pomere alebo samostatne zárobkových činností a iných podmienok zamestnanosti.

Článok 13

1. Členské štáty zabezpečia osobám požívajúcim dočasnú ochranu prístup k vhodnému ubytovaniu, alebo ak je to nevyhnutné zabezpečia, aby dostali prostriedky na získanie ubytovania.

2. Členské štáty vydajú opatrenie, aby osoby požívajúce dočasnú ochranu dostali potrebnú pomoc pokiaľ ide o sociálnu starostlivosť a existenčné prostriedky, ak nemajú dostatok prostriedkov, a taktiež pokiaľ ide o lekársku starostlivosť. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, bude lekárska starostlivosť zahrňovať prinajmenšom akútne ošetrenie a základnú liečbu ochorenia.

3. V prípade, že sú osoby požívajúce dočasnú ochranu zamestnané alebo vykonávajú samostatnú zárobkovú činnosť, je potrebné pri určovaní rozsahu pomoci brať do úvahy ich schopnosť uspokojiť svoje vlastné potreby.

4. Členské štáty poskytnú nevyhnutnú lekársku alebo inú pomoc osobám požívajúcim dočasnú ochranu, ktoré majú špecifické potreby, ako sú neplnoletí bez sprievodu alebo osoby, ktoré sa stali obeťami mučenia, znásilnenia, alebo inej vážnej formy psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia.

Článok 14

1. Členské štáty zaručia osobám mladším ako osemnásť rokov požívajúcim dočasnú ochranu prístup k vzdelávaciemu systému

za rovnakých podmienok, ako majú občania štátu poskytujúceho ochranu. Členské štáty môžu stanoviť, že tento prístup k vzdelaniu sa musí obmedziť iba na štátny vzdelávací systém.

2. Členské štáty môžu dospelým osobám požívajúcim dočasnú ochranu umožniť prístup k všeobecnému vzdelávaciemu systému.

Článok 15

1. Na účely tohto článku sa v prípadoch, keď rodiny už žili v krajine pôvodu a boli odlúčené okolnosťami súvisiacimi s masovým príchodom vysídlených osôb, za súčasť rodiny považujú tieto osoby:

a) manžel/manželka žiteľa alebo jeho/jej druh/družka žijúci/ca s ním/ňou v stálom vzťahu, keď právny poriadok alebo prax dotknutého členského štátu prístupuje k nezosobášeným párom obdobným spôsobom ako k manželskému páru podľa svojho zákona o cudzincoch; neplnoleté slobodné deti žiteľa alebo deti jeho/jej manželky/manžela bez rozdielu, či sú manželské, nemanželské alebo adoptované;

b) ďalší blízki príbuzní, ktorí žili spoločne ako súčasť rodiny v čase, keď došlo k udalostiam, ktoré viedli k hromadnému príchodu a ktorí boli v tomto čase úplne alebo čiastočne závislí od žiteľa.

2. V prípadoch, keď členovia jednej rodiny požívajú oddelene dočasnú ochranu v rôznych členských štátoch, členské štáty zlúčia rodinu, ak dospejú k záveru, že členovia rodiny zodpovedajú popisu odseku 1 písm. a), pričom zohľadnia želanie danej rodiny. Členské štáty môžu členov rodiny zlúčiť, ak dospejú k záveru, že títo členovia rodiny zodpovedajú popisu odseku 1 písm. b), pričom individuálne, prípad od prípadu, zohľadnia mimoriadne utrpenie, ktorému by boli vystavení, keby sa zlúčenie rodiny neuskutočnilo.

3. Keď žiteľ požíva dočasnú ochranu v jednom z členských štátov a jeden alebo niekoľkí členovia rodiny ešte nie sú na území tohto štátu, členský štát, v ktorom žiteľ požíva dočasnú ochranu, zlúči so žiteľom členov rodiny, ktorí potrebujú ochranu v prípade, keď dospeje k záveru, že členovia rodiny zodpovedajú popisu odseku 1 písm. a). Členský štát môže zlúčiť so žiteľom členov rodiny, ktorí potrebujú ochranu v prípade, keď dospeje k záveru, že členovia zodpovedajú popisu odseku 1 písm. b), pričom individuálne, prípad od prípadu, zohľadnia mimoriadne utrpenie, ktorému by boli vystavení, keby sa zlúčenie rodiny neuskutočnilo.

4. Pri uplatňovaní tohto článku budú členské štáty brať čo najväčší ohľad na záujmy dieťaťa.

5. Dotknuté členské štáty rozhodnú, berúc do úvahy článku 25 a 26, v ktorom členskom štáte sa zlúčenie uskutoční.

6. Členom zlúčenej rodiny sa udelí povolenie na pobyt na základe dočasnej ochrany. Na tento účel sa im vydajú doklady alebo iné rovnocenné potvrdenia. Presídlenie členov rodiny na územie iného členského štátu s cieľom zlúčenia podľa odseku 2 bude mať za následok odňatie vydaného povolenia na pobyt a ukončenie povinností voči osobám, ktorých sa to týka, vťahujúcich sa na dočasnú ochranu v členskom štáte, z ktorého táto osoba odchádza.

7. Praktické uplatňovanie tohto článku môže zahŕňať spoluprácu s príslušnými medzinárodnými organizáciami.

8. Členský štát poskytne na žiadosť druhého členského štátu informácie uvedené v prílohe II o osobe požívajúcej dočasnú ochranu, ktoré sú potrebné na vybavenie záležitostí podľa tohto článku.

Článok 16

1. Členské štáty prijímú čo najskôr opatrenia na zabezpečenie nevyhnutného zastupovania neplnoletých bez sprievodu požívajúcich dočasnú ochranu ustanovením zákonného opatrovníka, alebo keď je to nutné, zastupovania prostredníctvom organizácie, ktorá je zodpovedná za starostlivosť o neplnoletých a ich blaho, alebo iného vhodného zastupovania.

2. V období trvania dočasnej ochrany členské štáty zabezpečia, aby bol neplnoletý umiestnený:

- a) u dospelých príbuzných;
- b) v náhradnej rodine;
- c) v prijímacom centre, špeciálne určenom pre neplnoleté osoby alebo v inom vhodnom zariadení pre neplnoletých;
- d) u osoby, ktorá sa o dieťa starala pri úteku z krajiny pôvodu;

Členské štáty podniknú nevyhnutné kroky, aby umožnili umiestnenie. Dohodu s príslušnou dospelou osobou alebo osobami stanoví členské štáty. Názory dieťaťa sa vezmú do úvahy v závislosti od jeho veku a vyspelosti.

KAPITOLA IV

Prístup k azylovému konaniu v súvislosti s dočasnou ochranou

Článok 17

1. Osoba požívajúca dočasnú ochranu musí mať kedykoľvek možnosť podať žiadosť o azyl.

2. Preskúmanie každej žiadosti o azyl, ktorá nebola vybavená v období trvania dočasnej ochrany, sa vykoná po skončení tejto doby.

Článok 18

Použijú sa kritériá a mechanizmy na rozhodovanie o tom, ktorý členský štát je príslušný posúdiť žiadosť o azyl. Predovšetkým, členským štátom zodpovedným za preskúmanie žiadosti o azyl, ktorú podala osoba požívajúca dočasnú ochranu podľa tejto smernice, bude ten členský štát, ktorý súhlasil s jej presídlením na svoje územie.

Článok 19

1. Členský štát môže stanoviť, že kým sa žiadosti posudzujú, nie je možné požívať dočasnú ochranu a mať súčasne postavenie žiadateľa o azyl.

2. Keď sa po preskúmaní žiadosti o azyl neudelí postavenie utečenca alebo iný možný uplatniteľný druh ochrany osobe, ktorá má nárok alebo požíva dočasnú ochranu, členské štáty zabezpečia, aby táto osoba mala alebo naďalej požívala dočasnú ochranu po zvyšok obdobia ochrany bez toho, aby bol dotknutý článok 28.

KAPITOLA V

Návrat a opatrenia po skončení dočasnej ochrany

Článok 20

Po skončení dočasnej ochrany uplatnia členské štáty všeobecné zákony o ochrane a zákony o cudzincoch bez toho, aby boli dotknuté články 21, 22 a 23.

Článok 21

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na to, aby umožnili dobrovoľný návrat osôb požívajúcich dočasnú ochranu alebo osôb, ktorých dočasná ochrana už skončila. Členské štáty zabezpečia, aby opatrenia upravujúce dobrovoľný návrat osôb požívajúcich dočasnú ochranu ulahčili ich návrat pri rešpektovaní ľudskej dôstojnosti.

Členský štát zabezpečí, aby sa osoby, ktoré sa majú vrátiť, prijali svoje rozhodnutie na základe znalosti všetkých skutočností. Členské štáty môžu stanoviť návštevy s cieľom oboznámenia so skutočnosťami.

2. V období, pokiaľ sa dočasná ochrana neskončí, budú členské štáty na základe okolností pretrvávajúcich v krajine pôvodu priaznivo posudzovať žiadosti o návrat do hostiteľského členského štátu tých osôb, ktoré tu požívali dočasnú ochranu a uplatnili svoje právo na dobrovoľný návrat.

3. Na konci dočasnej ochrany môžu členské štáty stanoviť, že záväzky ustanovené v KAPITOLE III sa individuálne rozšíria na osoby, na ktoré sa vzťahuje dočasná ochrana a ktoré využívajú výhody programu dobrovoľného návratu. Toto rozšírenie platí až do dátumu návratu.

Článok 22

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa nútený návrat osôb, ktorých dočasná ochrana sa skončila a ktoré nemajú nárok na prijatie, realizoval pri náležitom rešpektovaní ľudskej dôstojnosti.

2. V prípade núteného návratu zohľadnia členské štáty akékoľvek závažné humanitárne dôvody, kvôli ktorým sa v špecifických prípadoch návrat znemožní alebo stane neodôvodneným.

Článok 23

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktoré sa týkajú podmienok pobytu osôb požívajúcich dočasnú ochranu a u ktorých sa vzhľadom na ich zdravotný stav dá odôvodnene predpokladať, že nebudú môcť cestovať; ak by na nich malo napríklad vážny negatívny dopad prerušenie ich liečby. Tieto osoby nebudú vyhostené do tej doby, pokiaľ bude takáto situácia pretrvávať.

2. Členské štáty môžu umožniť rodinám, ktorých nepľnoleté deti navštevujú školu v členskom štáte, aby využívali výhody pobytu do tej doby, než dieťa dokončí prebiehajúci školský rok.

KAPITOLA VI

Solidarita

Článok 24

Opatrenia stanovené v tejto smernici budú využívať prostriedky Európskeho fondu pre utečencov zriadeného na základe rozhodnutia 2000/596/ES, podľa podmienok stanovených touto smernicou.

Článok 25

1. Členské štáty budú prijímať osoby, ktoré majú nárok na dočasnú ochranu v duchu solidarity spoločenstva. Tieto štáty uvedú svoju kapacitu v číslach alebo uvedú všeobecné podmienky pre prijímanie takýchto osôb. Tieto informácie budú vysvetlené v rozhodnutí rady uvedenom v článku 5. Po prijatí tohto rozhodnutia môžu členské štáty informovať o svojej dodatočnej prijímacej kapacite oznámením Rade a Komisii. Tieto informácie sa urýchlene odovzdajú UNHCR.

2. Dotknuté členské štáty zabezpečia v spolupráci s príslušnými medzinárodnými organizáciami, aby osoby, ktoré majú nárok

na dočasnú ochranu ako sú definované v rozhodnutí Rady uvedenom v článku 5, ktoré na územie Európskeho spoločenstva ešte nevstúpili, mohli vyjadriť svoje želanie, aby boli prijaté na toto územie.

3. Keď počet osôb, ktoré majú nárok na dočasnú ochranu v dôsledku náhleho hromadného prílevu, prekročí prijímaciu kapacitu uvedenú v odseku 1, Rada posúdi situáciu ako naliehavú vec a podnikne príslušné kroky vrátane odporúčania na poskytnutie doplňujúcej podpory pre dotknuté členské štáty.

Článok 26

1. V období trvania dočasnej ochrany členské štáty navzájom spolupracujú pri presídlení osôb požívajúcich dočasnú ochranu z jedného členského štátu do iného pod podmienkou súhlasu dotknutých osôb s takýmto presídlením.

2. Členský štát oznámi žiadosti o presídlenie ostatným členským štátom a upovedomí o tom komisiu a UNHCR. Členské štáty budú informovať žiadajúci členský štát o svojej kapacite pre prijatie presídlelcov.

3. Členský štát na žiadosť iného členského štátu poskytne informácie obsiahnuté prílohe II o osobe požívajúcej dočasnú ochranu, ktoré sú potrebné na vybavenie veci podľa tohoto článku.

4. V prípade presídlenia z jedného členského štátu do iného sa skončí platnosť povolenia na pobyt v členskom štáte, z ktorého sa uskutočňuje presídlenie a povinnosti tohto členského štátu voči osobám požívajúcim dočasnú ochranu zaniknú. Dotknutej osobe poskytne dočasnú ochranu nový hostiteľský štát.

5. Na presídlenie osôb požívajúcich dočasnú ochranu budú členské štáty používať vzorový preukaz uvedený v prílohe I.

KAPITOLA VII

Administratívna spolupráca

Článok 27

1. Na účely administratívnej spolupráce požadovanej na zavedenie dočasnej ochrany určí každý členský štát národné kontaktné miesto, o adrese ktorého sa budú vzájomne informovať a oznámia ju Komisii. Členské štáty v spolupráci s Komisiou prijímú všetky potrebné opatrenia na ustanovenie priamej spolupráce a výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi.

2. Členské štáty si budú pravidelne a čo najrýchlejšie vymieňať údaje o počte osôb požívajúcich na ich území dočasnú ochranu a kompletne informácie o zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach súvisiacich s poskytovaním dočasnej ochrany.

KAPITOLA VIII

Osobitné ustanovenia

Článok 28

1. Členské štáty môžu vylúčiť z poskytnutia dočasnej ochrany osobu ak:

- a) existujú vážne dôvody domnievať sa, že:
 - i) spáchala zločin proti mieru, vojnový zločin alebo zločin proti ľudskosti, tak ako sú definované v medzinárodných nástrojoch vypracovaných s cieľom vydania opatrení vo vzťahu k takýmto trestným činom;
 - ii) spáchala závažný trestný čin nepolitického charakteru mimo prijímajúceho členského štátu predtým, ako bola prijatá do tohto členského štátu ako osoba požívajúca dočasnú ochranu. Závažnosť očakávaného prenasledovania treba posudzovať s ohľadom na závažnosť trestného činu, zo spáchania ktorého je dotknutá osoba podozrivá. Obzvlášť kruté činy, aj keď boli spáchané s údajným politickým cieľom, sa môžu klasifikovať ako závažné nepolitické trestné činy. Toto platí pre spoluúčastníkov trestného činu aj pre podnecovateľov;
 - iii) sa jedná o osobu, ktorá je vinná z konania v rozpore s cieľmi a zásadami OSN,
- b) existujú opodstatnené dôvody na to, aby bola považovaná za osobu ohrozujúcu bezpečnosť hostiteľského členského štátu alebo predstavujúcu nebezpečenstvo pre spoločnosť hostiteľského štátu ako osoba právoplatne odsúdená za obzvlášť závažný trestný čin.

2. Dôvody na vylúčenie uvedené v odseku 1 sa zakladajú výlučne na osobnom správaní dotknutej osoby. Rozhodnutia alebo opatrenia o vylúčení sú založené na zásade proporcionality.

KAPITOLA IX

Záverečné ustanovenia

Článok 29

Osoby, ktoré členský štát vylúčil z možnosti využiť dočasnú ochranu alebo zlúčenie rodiny, majú právo podať námietku v tomto členskom štáte.

Článok 30

Členské štáty stanovujú pravidlá pre postihy uplatniteľné na porušenie národných predpisov prijatých na základe tejto smernice a prijímajú všetky potrebné opatrenia, ktoré zabezpečia vykonávanie týchto postihov. Stanovené postihy musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

Článok 31

1. Najneskôr do dvoch rokov od dátumu uvedeného v článku 32 podá Komisia správu Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní tejto smernice v členských štátoch a navrhne akékoľvek potrebné zmeny a doplnenia. Členské štáty poskytnú Komisii všetky informácie potrebné na vypracovanie tejto správy.

2. Po predložení správy uvedenej v odseku 1 bude Komisia podávať Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tejto smernice v členských štátoch najmenej každých päť rokov.

Článok 32

1. Členské štáty prijímajú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 31. decembra 2002. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

2. Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

Článok 33

Táto smernica nadobúda účinnosť dňom jej uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskych spoločností*.

Článok 34

Táto smernica je adresovaná členským štátom v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva.

V Bruseli 20. júla 2001

Za Radu

predseda

J. VANDE LANOTTE

PRÍLOHA I

Vzorový preukaz pre presídlenie osôb požívajúcich dočasnú ochranu

PREUKAZ

Názov štátu, ktorý preukaz vydal:

Referenčné číslo (*):

Vydané podľa článku 26 smernice 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov.

Platí iba pre presídlenie z⁽¹⁾ do⁽²⁾.

Držiteľ sa musí dostaviť na⁽³⁾ do⁽⁴⁾.

Vydané v:

PRIEZVISKO:

KRSTNÉ MENÁ:

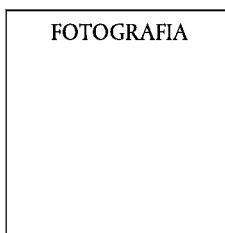
DÁTUM A MIESTO NARODENIA:

U neplnoletej osoby meno(á) a priezvisko zákonného zástupcu:

POHLAVIE:

ŠTÁTNA PRÍSLUŠNOSŤ:

Dátum vydania:

PEČIATKA

Podpis vystavovateľa: Pre kompetentné orgány:

Totožnosť držiteľa preukazu bola zistená orgánmi⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾

Totožnosť držiteľa preukazu nebola zistená

Tento dokument je vydaný podľa článku 26 smernice 2001/55/ES a v žiadnom prípade nepredstavuje dokument, ktorý by mal rovnakú platnosť ako cestovný doklad oprávňujúci na prekročenie vonkajších hraníc alebo doklad, ktorý potvrdzuje totožnosť osoby.

(*) Referenčné číslo prideluje štát, z ktorého sa uskutočňuje presídlenie do iného členského štátu.

(1) Členský štát, z ktorého sa uskutočňuje presídlenie.

(2) Členský štát, do ktorého sa uskutočňuje presídlenie.

(3) Miesto, kam sa osoba musí dostaviť pri príchode do členského štátu.

(4) Konečný termín, dokedy sa musí osoba dostaviť pri príchode do členského štátu.

(5) Na základe ďalších cestovných dokladov alebo preukazov totožnosti predložených úradom.

(6) Na základe iných dokladov ako cestovné doklady alebo preukaz totožnosti.

PRÍLOHA II

Informácie uvedené v článkoch 10,15 a 26 smernice zahŕňujú v potrebnom rozsahu jeden alebo niekoľko takýchto dokumentov alebo údajov:

- a) osobné údaje o osobe, ktorej sa to týka (meno, štátna príslušnosť, dátum a miesto narodenia, stav, rodinný vzťah);
- b) osobné alebo cestovné doklady osoby, ktorej sa to týka;
- c) dokumenty potvrdzujúce vzťah k rodinnému príslušníkovi (sobášny list, rodný list, potvrdenie o adopcii);
- d) ďalšie informácie potrebné na zistenie totožnosti alebo rodinného vzťahu;
- e) povolenia na pobyt, víza alebo rozhodnutia o zamietnutí udelenia povolenia na pobyt vydané osobe, ktorej sa to týka členskými štátmi a dokumenty tvoriace základ rozhodnutí;
- f) povolenie na pobyt a žiadosť o vízum, ktorú podala dotknutá osoba a je v štádiu vybavovania v členskom štáte a dosiahnuté štádium konania v tejto veci.

Prijímajúci členský štát oznámi akékoľvek opravené informácie žiadajúcemu členskému štátu.
